

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.283/2023/5.

Az I. rendű felperes: I. r. felperes

(I.r. felperes címe)

A II. rendű felperes: II.r. felperes címe

(I.r. felperes címe)

Az I. és II. rendű felperések képviselője: Dr. Budaházi Ügyvédi Iroda,

eljáró ügyvéd: dr. Budaházi János ügyvéd

(ügyvéd címe,

ügyvéd levelezési címe)

Az I. rendű alperes: I.r. alperes

(I.r. alperes címe)

A II. rendű alperes: II.r. alperes

(II.r. alperes címe)

Az I. rendű alperes képviselője: Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és

Társai Ügyvédi Iroda,

eljáró ügyvéd: dr. Stanka István ügyvéd

(ügyvéd címe)

A II. rendű alperes képviselője: Baltás Ügyvédi Iroda

eljáró ügyvéd: dr. Baltás Dániel Balázs ügyvéd

(II.r. alperes címe)

A per tárgya: deviza alapú szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 18.G.41.960/2020/5-I.számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: felperesek (6. sorszám alatt)

R é s z- és k ö z b e n s ő í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felperesek jogelődje mint adós és az I. rendű alperes jogelődje mint hitelező között 2008. szeptember 30. napján létrejött, szerződés száma ügyfélazonosító számmal jelölt kölcsönszerződés érvénytelen.

A felpereseket elsőfokú perköltség és eljárási illeték megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezéseket mellőzi.

Az elsőfokú ítélet egyéb – a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasító, valamint a felpereseket a II. rendű alperes részére elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező - rendelkezéseit helybenhagyja.

A felperesek másodfokú perköltségét 100.000 (százezer) forintban, az I. rendű alperes másodfokú perköltségét 127.000 (százhuszonhétézer) forintban állapítja meg.

A rész- és közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesek jogelődje 2008. szeptember 30-án svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperes jogelődjével. A kölcsön célja gépjármű megvásárlásának a finanszírozása volt. A kölcsönszerződést tartalmazó okiratot az I. rendű alperes jogelődjének képviselőjeként annak a gépjármű kereskedésnek az egyik alkalmazottja írta alá, amelytől a felperesek jogelődje a kölcsön felhasználásával személygépkocsit vásárolt.

[2] A felek a kölcsönszerződésben a kölcsön összegét 3.520.000 forintban, a havi törlesztőrészletet 62.217 forintban, a kölcsön futamidejét 72 hónapban határozták meg. A kölcsönszerződés szerint a teljes hiteldíj mutató (THM) mértéke évi 9,77 %. A kölcsönszerződés értelmében a szerződés elválaszthatatlan része az I. rendű alperes jogelődjének „Kölcsön személy- és kishaszon-gépjárművek Általános Szerződési Feltételei” (ÁSZF). A felperesek jogelődje a kölcsönszerződést tartalmazó okirat aláírásával tanúsította, hogy megismerte az ÁSZF tartalmát, és azt elfogadja. A kölcsönszerződés VI. pontja szerint az adós tudomásul veszi, hogy köteles viselni a finanszírozás devizaneme szerinti referencia-kamatláb változásnak, valamint az árfolyam változásának a kockázatát, amelynek eredményeként az ÁSZF 20-22. pontjai szerint módosulhatnak a törlesztőrészletek.

[3] Az ÁSZF III.9. pontja kimondja, hogy az adós a kölcsön után köteles kamatot fizetni a hitelezőnek, és ez a pont tartalmazza az ügyleti kamat összege kiszámításának a képletét. Az ÁSZF III.12. pontja rögzíti, hogy az adós a fizetési kötelezettségeit forintban köteles teljesíteni, de azokat a hitelező a kölcsönszerződésben meghatározott devizanemben tartja nyilván. A forintban teljesített törlesztőrészletek devizanemre történő átszámításának képletét az ÁSZF III.13. pontja foglalja magában.

[4] A felperesek jogelődje a kölcsön biztosítása céljából a kölcsönszerződés aláírásának a napján aláírt megállapodással vételi jogot engedett az I. rendű alperes jogelődjének a megvásárolt gépjárművön.

[5] A felperesek jogelődje a kölcsönszerződés aláírásának a napján kockázatfeltárányilatkozatot írt alá. A nyilatkozat tartalmazza, hogy az adós tartozásának a nyilvántartása a forinttól eltérő pénznemben történik, de a hitelező a kölcsönt forintban nyújtja, és az adós fizetési kötelezettsége is forintban keletkezik. Tartalmazza azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek néhány olyan jellemzővel, amelyek további kockázatokat jelentenek a forintkölcsönökhöz képest, mert a devizakölcsönök esetében a

kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a havi törlesztőrészek a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak. A nyilatkozat kitér arra, hogy a törlesztőrészek ingadozása a kamat- és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően és kedvezőtlenül is érintheti az adóst – ha a forint gyengül a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztőrészlet növekszik, ha a forint erősödik a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztőrészlet csökken.

[6] Az I. rendű alperes 2011. december 2-án azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést. A felmondást közlő iratban 3.691.729 forintban jelölte meg a fennálló követelésének az összegét.

[7] Az I. rendű alperes a 2015. november 18-án kelt engedményezési szerződéssel az cég1-ra ruházta át a kölcsönszerződésből eredő követelését, aki 2017. július 28-án a követelést tovább engedményezte a II. rendű alperesre.

[8] A felperesek a módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy a jogelődjük és az alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés és vételi jogot alapító szerződés érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményét akként kérték levonni, hogy a bíróság a határozatának meghozataláig nyilvánítsa hatályossá a kölcsönszerződést, és állapítsa meg, hogy 2014. június 26-án a jogelődjüknek 400.469 forint tartozása állt fenn. A II. rendű alperest mindezek túrására kérték kötelezni.

[9] Állították, hogy a kölcsönszerződést tartalmazó okiratot az I. rendű alperes jogelődje nevében olyan személy írta alá, aki nem volt jogosult az I. rendű alperesi jogelőd képviselőjére. Álláspontjuk szerint emiatt a kölcsönszerződés nem tekinthető írásba foglaltnak, és alaki okból érvénytelen.

[10] Kifejtették, hogy az ÁSZF azért nem vált a kölcsönszerződés részévé, mert azt az I. rendű alperes jogelődje nem tárgyalta meg az ő jogelődjükkel, nem adta át a jogelődjüknek, és jogelődjük azt nem írta alá. Érvelésük szerint jogelődjük aláírásának a hiányában az ÁSZF sem tekinthető írásba foglaltnak, ezért az is alaki okból érvénytelen, semmis.

[11] Hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés színlelt, mert ténylegesen befektetési szolgáltatás nyújtására irányul, amely tevékenység folytatásához az I. rendű alperes jogelődje nem rendelkezett jogosultsággal. Hivatkoztak még arra is, hogy a kölcsönszerződés tisztességtelen és a jóerkölcsbe ütközik, mert a hitelező azt nem változtatta át forint alapúvá.

[12] A kölcsönszerződés érvénytelenségének okaként jelölték meg, hogy a szerződés nem tartalmazza a folyósított kölcsön és a törlesztőrészek svájci frankban kifejezett összegét, az

ügyleti kamat mértékét, a folyósított kölcsön és a törlesztőrészek átváltásakor alkalmazott árfolyamot, és az ÁSZF semmissége folytán nem tartalmazza a kölcsön biztosítékait sem. Ezen kívül a kölcsönszerződésből nem tűnik ki, hogy az abban feltüntetett THM milyen számítás eredménye.

[13] Okfejtésük szerint az I. rendű alperes jogelődje nem tájékoztatta megfelelően az ő jogelődjüket az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelen, és ebből az okból semmis a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a jogelődjükre hárító feltétele. Az volt az álláspontjuk, hogy a kölcsönszerződés nem teljesíthető a tisztességtelen feltétel nélkül, ez pedig az egész kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi. Előadták, hogy az I. rendű alperes jogelődjének az ügyintézője a svájci frank alapú kölcsönt ajánlotta a jogelődjüknek, a forint alapú kölcsön felvételének lehetőségéről azonban nem tájékoztatták őt. Előadták továbbá, hogy az ügyintéző nem magyarázta el a jogelődjüknek sem az árfolyamváltozás kockázatát, sem a kölcsönszerződés rendelkezéseit, sem pedig a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmát. Álláspontjuk szerint a nem megfelelő tartalmú írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem helyettesítheti a kellő részletességű szóbeli tájékoztatást.

[14] A vételi jogot alapító megállapodás érvénytelenségét a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapították.

[15] Az I. rendű alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére irányult. Hivatkozott arra, hogy a felperesek keresete nem felel meg a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. § (1) bekezdésében előírt követelményeknek.

[16] Érdemben a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy az a személy, aki a jogelődje nevében aláírta a kölcsönszerződést, a jogelődjétől származó szabályos ügyleti meghatalmazással rendelkezett, amely alapján jogosult volt jogelődje ügyleti képviselőtére. Kifejtette azt is, hogy ha az aláíró személy nem rendelkezett volna szabályos ügyleti meghatalmazással, a kölcsönszerződés akkor is létrejött az I. rendű alperes utólagos jóváhagyása folytán. Rámutatott, hogy a szerződő felek írásba foglalták a kölcsönszerződést, a szerződést tartalmazó okiratot pedig mind a felperesek jogelődje, mind az alperesi jogelőd aláírta, ezért a szerződés írásba foglaltnak minősül.

[17] Érvelése szerint az általános szerződési feltételeket a szerződő feleknek nem kell egyedileg megtárgyalniuk, és ahhoz, hogy azok a szerződés részévé váljanak, nem kell átadni az általános szerződési feltételeket alkalmazó féllel szerződő félnek, vagy aláíratni vele, mert az általános szerződési feltételek szerződés részévé válásához elegendő, ha az alkalmazójuk lehetővé teszi azok megismerését, a vele szerződő fél pedig elfogadja azokat. Hangsúlyozta, hogy az ÁSZF-et több módon is megismerhetővé tette, a felperesek jogelődje pedig a kölcsönszerződésbe foglalt nyilatkozatával kifejezetten elismerte az ÁSZF megismerését, és kifejezetten elfogadta azt.

[18] Az volt az álláspontja, hogy jogelődje a kockázatfeltáró nyilatkozatban megfelelően tájékoztatta a felperesek jogelődjét az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért nem tisztességtelen a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító feltétele. Kiemelte, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatból kitűnik, hogy az árfolyamváltozás kockázata kizárólag az adóst terheli, és kifejezetten tartalmazza, hogy az árfolyamok kedvezőtlen változásának a törlesztőrészek növekedése a következménye.

[19] Vitatta, hogy a felperesek jogelődje és az I. rendű alperesi jogelőd között létrejött jogviszony befektetési jogviszony lenne.

[20] Előadta, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a szerződés tárgyát, a kölcsön és a törlesztőrészek forintban kifejezett összegét, a svájci frankra történő átszámítás során alkalmazott árfolyamot, valamint a svájci frankra történő átszámításhoz szükséges valamennyi adatot. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés és az annak részévé tett fizetési ütemezés alapján egyértelműen meghatározható a kölcsön és a törlesztőrészek svájci frankban kifejezett összege.

[21] Okfejtése szerint a kölcsönszerződésnek csak a THM éves, százalékban kifejezett mértékét kell tartalmaznia, azt azonban nem, hogy a szerződésben feltüntetett THM milyen számítás eredménye.

[22] Álláspontja szerint az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya nem eredményezi a kölcsönszerződés érvénytelenségét, ha az ügyleti kamat mértéke kiszámítható a szerződés rendelkezései alapján. Rámutatott, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalmazza az ügyleti kamat számításának a módját és a számításhoz szükséges adatokat.

[23] Hivatkozott arra, hogy a szerződés érvénytelenségét csak olyan körülmények válthatják ki, amelyek már a szerződés megkötésének az időpontjában is fennálltak, ezért nem teheti érvénytelenné a perbeli kölcsönszerződést az, hogy nem ajánlották fel a felperesek jogelődjének a szerződés forint alapúvá alakítását.

[24] A II. rendű alperes az ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását kérte, az I. rendű alperessel lényegében azonos okokból.

[25] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperesek jogelődjét, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 223.520 forint, a II.

rendű alperesnek pedig 111.760 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 211.200 forint le nem rótt eljárási illetéket.

[26] Ítéletének indokolásában az I. rendű alperes által csatolt, az I. rendű alperes jogelődje, valamint a gépjárműkereskedő között létrejött együttműködési keretszerződés és meghatalmazások alapján úgy foglalt állást, hogy a gépjárműkereskedésnek az az alkalmazottja, aki az I. rendű alperes jogelődje nevében aláírta a kölcsönszerződést, szabályszerű meghatalmazással az I. rendű alperesi jogelőd ügyleti meghatalmazottjaként járt el. Ebből azt a jogi következtetést vonta le, hogy a kölcsönszerződés írásban létrejött, és nem szenved alaki hibában sem.

[27] Osztotta az alpereseknek azt az álláspontját, hogy az általános szerződési feltételek szerződés részévé válásához nem szükséges az alkalmazójukkal szerződő fél aláírása vagy a részére történő átadása, hanem ahhoz elegendő, hogy az alkalmazójuk megismerhetővé tegye a feltételeket, a vele szerződő fél pedig elfogadja azokat. A felperesek jogelődjének a kölcsönszerződésbe foglalt nyilatkozata alapján megállapította, hogy a felperesi jogelőd megismerte és elfogadta az ÁSZF tartalmát, ezért az ÁSZF a kölcsönszerződés részévé vált. Kifejtette, hogy nem eredményezi az ÁSZF alaki érvénytelenségét az, hogy a felperesek jogelődje azt nem írta alá.

[28] A felperesek jogelődje által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat alapján tényként állapította meg, hogy az I. rendű felperes jogelődje tájékoztatta a felperesek jogelődjét az árfolyamváltozás kockázatáról, és úgy ítélte meg, hogy a kölcsönszerződés VI. pontjába és a kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt írásbeli tájékoztatás megfelelt a jogszabályokban, a Kúria jogegységi határozataiban, valamint az Európai Unió Bíróságának (EUB) ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek. Ezzel kapcsolatban azt emelte ki, hogy a tájékoztatás kitért az árfolyamváltozás kockázatára, az árfolyam és a kamat alakulásának a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Álláspontja szerint a kapott tájékoztatás alapján a felperesek jogelődje nem feltételezhette alappal azt, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy hogy a kockázat őt csak korlátozott mértékben terheli. Ilyen módon a felperesi jogelőd számára felismerhető, világos és érthető volt, hogy az árfolyamváltozás kockázata korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és amennyiben az árfolyam a számára kedvezőtlenül változik, akkor annak nincs felső határa. Utalt arra, hogy a felperes a perben nem tudta bizonyítani, hogy a megfelelő írásbeli tájékoztatástól eltérő, megtévesztő szóbeli tájékoztatást kapott volna.

[29] Egyetértett az alperesekkel abban is, hogy a szerződés érvénytelenségét csak a szerződés megkötésének időpontjában már fennálló körülmény válthatja ki, ezért nem eredményezheti a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét az, hogy a hitelező nem változtatta forint alapúvá a szerződést.

[30] A kölcsönszerződést tartalmazó okirat tartalma alapján úgy foglalt állást, hogy a felperesek jogelődje és az I. rendű alperes jogelődje között kölcsönszerződés, és nem befektetési szolgáltatásra irányuló szerződés jött létre, ezért alaptalannak ítélte a felperesek befektetési szerződéssel kapcsolatos jogi érveit.

[31] Tényként állapította meg azt is, hogy a kölcsönszerződés tartalmazza a kölcsön és a törlesztőrészletek forintban kifejezett összegét, valamint ezek svájci frankra történő átszámításának módját, képletét, és az átszámításhoz szükséges adatokat. Ezért az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában foglaltakra figyelemmel nem látott lehetőséget a kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítására abból az okból, hogy az nem tartalmazza a kölcsön és a törlesztőrészletek svájci frankban kifejezett összegét.

[32] Az ügyleti kamat feltüntetésének hiányát ugyancsak a kiszámíthatóság és a meghatározhatóság miatt nem minősítette érvénytelenségi oknak.

[33] Azt, hogy a kölcsönszerződésből nem tűnik ki, hogy az abban feltüntetett THM milyen számítás eredménye, azért nem találta érvénytelenségi oknak, mert a törvény csak a THM éves százalékos mértékének a feltüntetését írja elő.

[34] A kölcsönszerződés érvényességére tekintettel alaptalannak ítélte a vételi jogot alapító szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet.

[35] Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben azt kérték, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét. állapítsa meg a kölcsönszerződés érvénytelenségét, a szerződést nyilvánítsa érvényessé az F/22. számon csatolt számításnak megfelelően, és állapítsa meg, hogy a felperesek jogelődjenek 2014. június 26-án 400.469 forint tartozása állt fenn, a II. rendű alperest pedig kötelezze mindezek tüzésére.

[36] Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy az I. rendű alperes jogelődjének képviselői jogellenesen delegálták a képviseleti jogukat, mert az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 47. § (1) bekezdése és 3. § (1) bekezdés b) pontja, valamint az I. rendű alperesi jogelőd létesítő okirata szerint együttes aláírásra jogosultakként csak együttes aláírási jogot ruházhattak volna át. Ehhez képest a gépjárműkereskedő alkalmazottja egyedül írta alá a kölcsönszerződést.

[37] Fenntartották azt az álláspontjukat is, hogy a gépjármű kereskedő alkalmazottja által képviseleti jog nélkül aláírt kölcsönszerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 217. §-a alapján semmis, az alaki érvénytelenség pedig nem küszöbölhető ki. Hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság álképviselő magatartásának utólagos

jóváhagyásával kapcsolatos álláspontja nem elfogadható, mert a kötelező alakítás megsértésével kötött szerződés semmis.

[38] Érvelésük szerint az I. rendű alperes jogelődje nem tájékoztatta megfelelően az ő jogelődjüket az árfolyamváltozás kockázatáról. Hangsúlyozták, hogy a jogelődjüknek adott tájékoztatás nem magyarázza el világosan és érthetően, hogy mit jelent a változó árfolyamú kölcsön kockázata, azt, hogy a kockázat korlátlan, és nem tűnik ki belőle, hogy az árfolyam akár a többszörösére is emelkedhet, és ez a törlesztőrészlet többszörösére emelkedését eredményezheti. A tájékoztatás nem hívja fel a figyelmet, hogy átváltási árfolyam és kamatárfolyam is van, és abból nem vonható le következtetés arra, hogy az árfolyamváltozásnak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. Előadták, hogy a kereskedő képviselője nem tájékoztatta teljes körűen a jogelődjüket, nem magyarázta el neki a devizaalapú hitelek kockázatait és a szerződés konkrét rendelkezéseit, ezért jogelődjük alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. Kifejtették, hogy a nem megfelelő tájékoztatás miatt tisztességtelen a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot a jogelődjükre hárító feltétele, ez pedig az egész kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezi. Előadták továbbá, hogy az I. rendű alperes jogelődje nem osztott meg az ő jogelődjükkal a rendelkezésére álló valamennyi, az árfolyamváltozás kockázatának vállalása szempontjából lényeges információt, többek között azt, hogy a forint és a svájci frank kamatok különbsége miatt a forint szükségszerűen le fog értékelődni a svájci frankkal szemben, és azt, hogy megszűnt a svájci frank intervenciós sávja. Ilyen módon nem szüntette meg a közte és a felperesek jogelődje között fennálló, a felperesi jogelőd hátrányára mutató információs egyenlőtlenséget. Álláspontjuk szerint a pénzintézetek meg tudták becsülni az árfolyamváltozás mértékét. Az volt az álláspontjuk, hogy a jogelődjük nem kellő időben, hanem csak a szerződéskötéssel egyidejűleg kapta meg a tájékoztatást. Kifejtették, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések a jogszabályi rendelkezések alkalmazásának a megkerülése miatt semmisek. Kiemelték, hogy az EUB e tárgyban hozott ítéletei értelmében az átláthatóságot kiterjesztően kell értelmezni, az nem korlátozódhat a nyelvtani értelmezésre, hanem a tájékoztatásból átláthatónak kell lennie az átváltási mechanizmus konkrét működésének, a több mechanizmus közötti viszonyoknak, és a fogyasztónak tudnia kell értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Okfejtésük szerint a tájékoztatásnak az árfolyamváltozást kiváltó okokra, a kockázat mibenlétére, kezelhetőségére és a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására is érthetően és világosan ki kell terjednie. Ki kell terjednie arra is, hogy az árfolyamváltozás nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. Hangsúlyozták, hogy a tájékoztatásra vonatkozó közösségi és magyarországi jogi normák célja a fogyasztók védelme, ezért a bíróságoknak ezeket a normákat ennek megfelelően kell értelmezniük. Állították, hogy jogelődjük a követelményeknek megfelelő tájékoztatás esetén, az árfolyamváltozás kockázata következményeinek ismeretében nem kötötte volna meg a kölcsönszerződést.

[39] Változatlanul az volt az álláspontjuk, hogy a tisztesség régi Ptk. 4. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelményébe és a jóerkölcsbe ütközik, hogy a hitelező nem változtatta forint alapúvá a kölcsönszerződést, amikor az árfolyam emelkedése veszélyeztette a felperesi jogelőd kölcsöntörlesztési képességét.

[40] Továbbra is hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés befektetési szolgáltatásra irányuló szerződést leplez, és mint ilyen jóerkölcsbe ütközik. Fenntartották azt a jogi álláspontjukat is, hogy a kölcsönszerződés semmis, mert az nem határozza meg a szerződés tárgyát, valamint a kölcsön és a törlesztőrészletek összegét svájci frankban, továbbá nem tünteti fel az ügyleti kamat mértékét.

[41] Kifejtették, hogy a kölcsönszerződés semmis azért is, mert az lehetetlen szolgáltatásra irányul, hibás termék. Ezzel kapcsolatban előadták, hogy az árfolyamváltozás következményeként többszörösére emelkedhet a felvett kölcsön összege, ezáltal az adósok számára lehetetlenné válhat a szerződés teljesítése.

[42] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta, az ítélet helyes indokai lapján. Abban az esetben, ha a másodfokú bíróság érvénytelennek ítélné a kölcsönszerződést az ügyleti kamat mértéke feltüntetésének hiánya miatt, kérte, hogy a másodfokú bíróság nyilvánítsa érvényessé a kölcsönszerződést olyan módon, hogy az ügyleti kamatláb mértékét a szerződéskötés időpontjában évi 8,19 %-ban határozza meg.

[43] Álláspontja szerint a jogelődje megfelelő tájékoztatást adott a felperesek jogelődjének az árfolyamváltozás kockázatáról. A tájékoztatással kapcsolatban azt emelte ki, hogy az utal arra, hogy a devizakamatok mértéke is befolyásolhatja a kölcsön kamatait. Kiemelte, hogy a tájékoztatásnak nem kell kifejezett figyelmeztetést tartalmaznia az árfolyamváltozás kockázatának korlátlanúságára, ha az adóst tájékoztatják az árfolyamváltozás lehetőségéről és ennek alapján fel tudja mérni a kockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt hatását, és megismerhető a teljes összeg és a törlesztőrészletek összegének egyértelmű meghatározásához szüksége számítási mechanizmus és az átváltási árfolyam. Hangsúlyozta, hogy jogelődje az árfolyamváltozás kockázatáról külön okiratba foglalt tájékoztatást adott a felperesek jogelődjének, ezért a kockázat fennállása, mibenléte és következményei nem csak a kölcsönszerződés rendelkezéseiből következtethetők ki. Érvelése szerint a fogyasztókat is együttműködési kötelezettség terheli, és elvárható tőlük, hogy tájékozódjanak, a szerződést alaposabban áttanulmányozzák, felvilágosítást kérjenek, kérdéseket tegyenek fel. Kifejtette, hogy a törvény írásbeli tájékoztatási kötelezettséget ír elő, és a megfelelő írásbeli tájékoztatást nem kell szóban kiegészíteni. A szóbeli tájékoztatást csak akkor kell vizsgálni, ha volt ilyen. Egyebekben fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi álláspontját.

[44] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdés].

[45] A felperesek fellebbezése részben, az I. rendű alperessel szembeni keresetük jogalapja tekintetében alapos.

[46] A felperesek jogelődje 2008. szeptember 30-án, még a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) hatályba lépése (2014. március 15.) előtt kötötte meg a perbeli kölcsönszerződést az I. rendű alperes jogelődjével, ezért az elsőfokú bíróság helyesen, az új Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 1. § a) pontjában foglaltaknak megfelelően járt el, amikor a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) szabályai szerint bírálta el a perbeli kölcsönszerződés érvényességét.

[47] A II. rendű alperes engedményezési szerződéssel, engedményesként szerezte meg az I. rendű alperes kölcsönszerződésből eredő követelését. Az engedményezésre már az új Ptk. hatályba lépését követően, 2017. július 28-án került sor, az engedményezés azonban az új Ptk. hatályba lépésekor már fennálló kötelemmel, a perbeli kölcsönszerződéssel kapcsolatos újabb kötelmet keletkeztető jognyilatkozat, ezért a Ptké. 50. § (1) bekezdése alapján az engedményezés jogi következményit is a régi Ptk. szabályai szerint kell megítélni.

[48] A régi Ptk. 328. § (1) bekezdése és 329. § (1) bekezdése értelmében az engedményezéssel az átruházott követelés és az azt biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok szállnak át az engedményesre, a követelés alapjául szolgáló jogviszonyból eredő egyéb jogok és kötelezettségek azonban nem. Erre figyelemmel az engedményezés nem eredményez egyetemes jogutódlást – az engedményes nem lép az engedményező helyébe a követelés alapjául szolgáló jogviszonyban. Az engedményezés jogi következménye csak szinguláris jogutódlás – az engedményezés következtében az engedményes kizárólag az engedményezett követelésnek, valamint az azt biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogoknak válik a jogosultjává, a jogviszonyból eredő, az engedményezőt megillető egyéb jogok jogosultja, illetve az engedményezőt terhelő kötelezettségek kötelezettje továbbra is az engedményező marad.

[49] Az engedményezés szinguláris jogutódlást kiváltó hatására tekintettel a II. rendű alperes a perbeli kölcsönszerződésből eredő követelés engedményeseként kizárólag a kölcsönszerződésből eredő követelés jogosultjává vált, nem vált azonban a kölcsönszerződés alanyává, az I. rendű alperes jogutódjává a hitelező oldalán. Ennek következtében a kölcsönszerződésből eredő, a hitelezőt megillető jogok jogosultja, illetve a hitelezőt terhelő kötelezettségek kötelezettje az engedményezés után is az I. rendű alperes maradt. A szerződés érvénytelenségéből eredő jog vagy követelés kizárólag a szerződésben félként részt vevő személlyel, a szerződés alanyával szemben érvényesíthető. Mivel a II. rendű alperes az engedményezéssel nem vált a perbeli kölcsönszerződés alanyává, vele szemben a felperesek nem érvényesíthetnek a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogot vagy követelést – a II. rendű alperesnek nincs passzív perbeli legitimációja.

[50] A felperesek a módosított keresetükben a kölcsönszerződés érvénytelenségének és a kölcsönszerződésből eredő még fennálló tartozásuk összegének a megállapítását kérték, a II. rendű alperest pedig a megállapítás túsására kérték kötelezni. A peres felet csak valamilyen

konkrét, az ítéletben pontosan meghatározott magatartásnak vagy közigazgatási aktusnak (pl. zálogtárgyból vagy fedezetelvonó szerződéssel átruházott vagyontárgyból való kielégítés, ingatlan-nyilvántartási bejegyzés) a tűrésére lehet kötelezni, a keresetben kért megállapítások tűrésére azonban a II. rendű alperes nem kötelezhető. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a keresetet a II. rendű alperessel szemben.

[51] A felperesek képviseleti jogosultság hiányával kapcsolatos jogi érveire vonatkozóan a Fővárosi Ítéltábla elsősorban arra mutat rá, hogy a képviseleti jogosultság hiányának (álképviselet) a jogi következménye nem a képviseleti jogosultság nélkül kötött szerződés alaki érvénytelensége, hanem az, hogy a felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítása nélkül nem jön létre a szerződés a régi Ptk. 205. § (1) bekezdésében körülírt módon. A régi Ptk. 221. § (1) bekezdése alapján azonban létrejön a képviseleti jogosultság nélkül kötött szerződés is, ha az a szerződő fél, akinek a nevében álképviselő tett szerződési nyilatkozatot, jóváhagyja az álképviselő eljárását.

[52] A Kúria az 1/2021. Polgári jogegységi határozatban úgy foglalt állást, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 47. § (2) bekezdése szerinti aláírási jog együttes átruházására vonatkozó rendelkezés nem irányadó, ha a 47. § (1) bekezdése szerinti együttes cégjegyzésre jogosultak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 222. §-a alapján meghatalmazást adnak a hitelintézet képviselőjére a pénzügyi szolgáltatási tevékenység körében meghatározott szerződéstípusok tekintetében.

[53] Az 1/2021. Polgári jogegységi határozatban foglaltakra figyelemmel az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló iratok alapján helyesen állapította meg, hogy a gépjárműkereskedésnek az az alkalmazottja, aki a kölcsönszerződést aláírta az I. rendű alperes jogelődje nevében, az I. rendű alperes jogelődjétől származó szabályos ügyleti meghatalmazással rendelkezett, amely a régi Ptk. 222. §-a alapján feljogosította őt arra, hogy az I. rendű alperes jogelődjének ügyleti képviselőjeként a régi Ptk. 219. § (1) bekezdése alapján kölcsönszerződéseket kössön az I. rendű alperes jogelődje nevében. Az I. rendű alperes szabályszerű meghatalmazással rendelkező ügyleti képviselője, valamint a felperesek jogelődje alírták az írásba foglalt szerződési nyilatkozataikat, ezáltal a kölcsönszerződés létrejött a régi Ptk. 205. § (1) bekezdésének megfelelően, és a kölcsönszerződést tartalmazó okirat aláírása folytán a szerződés megfelel az írásbeliség követelményének is. Emiatt a felperesek megalapozatlanul hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződés az írásba foglalás elmaradása miatt alakilag érvénytelen a Hpt. 210. § (1) bekezdése és a régi Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján.

[54] A felperesek fellebbezése nem tartalmazott jogi érvelést arra vonatkozóan, hogy miért nem értenek egyet az elsőfokú bíróságnak az ÁSZF kölcsönszerződés részévé válásával és érvényességével kapcsolatos álláspontjával, de a keresetükben hivatkoztak arra, hogy megtárgyalás, átadás és aláírás hiányában az ÁSZF nem vált a kölcsönszerződés részévé, illetve az semmis. Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla szükségesnek látta, hogy állást foglaljon ebben, a peres felek között vitás kérdésben is.

[55] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében helyesen mutatott rá arra, hogy a régi Ptk. 205/A. § (1) bekezdése értelmében az általános szerződési feltételeknek éppen az a sajátosságuk, és éppen az különbözteti meg őket az egyedileg megtárgyalt szerződési feltételektől, hogy az alkalmazójuk nem tárgyalja azokat a vele szerződő felekkel, hanem azokat a másik fél közreműködése nélkül határozza meg. Az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdésének helyes értelmezésével és alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy az ÁSZF a perbeli kölcsönszerződés részévé vált, és az érvényes is. A régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján ugyanis ahhoz, hogy az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váljanak, nincs szükség sem arra, hogy az általános szerződési feltételeket az alkalmazójuk átadja a vele szerződő félnek, sem arra, hogy az alkalmazóval szerződő fél aláírja azokat. Elegendő, ha az alkalmazó lehetővé teszi az általános szerződési feltételek tartalmának megismerését, a másik fél pedig elfogadja azokat. Az I. rendű alperes jogelődje több formában is megismerhetővé tette az ÁSZF-et, a felperesek jogelődje pedig a kölcsönszerződésbe foglalt nyilatkozatával kifejezetten elismerte, hogy megismerte az ÁSZF tartalmát, és elfogadta azt. Ilyen módon az ÁSZF egyedi megtárgyalás, átadás és külön aláírás nélkül is a kölcsönszerződés részévé vált. Az egyedi megtárgyalás, az átadás és a külön aláírás hiánya nem eredményezi az ÁSZF érvénytelenségét.

[56] A felperesek a keresetükben és a fellebbezésükben is a kölcsönszerződés érvénytelenségének okaként jelölték meg, hogy a szerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat mértékét.

[57] A kölcsönszerződést tartalmazó okiratból tényként állapítható meg, hogy a felperesek jogelődje és az I. rendű alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés nem tartalmazza sem éves százalékos mértékben kifejezve, sem más módon a kölcsön ügyleti kamatának a mértékét.

[58] A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét.

[59] A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy az 1/2016. Polgári jogegységi határozat alkalmazható az ügyleti kamatra is, és a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés érvényessége megállapítható abban az esetben is, ha a szerződés ugyan nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értékét, de az kiszámítható a szerződés rendelkezései alapján. A 1/2016. Polgári jogegységi határozat egyáltalán nem foglalkozik a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának értelmezésével és alkalmazásával, és nem tartalmaz a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában megfogalmazott semmisségi okokkal kapcsolatos, az alsóbb szintű bíróságokra nézve kötelező jogértelmezést. Emiatt az 1/2016. Polgári jogegységi határozat nem alkalmazható a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írt semmisségi okokra, így az ügyleti kamatra sem. Ennek folytán nem állapítható meg a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés érvényessége, ha a szerződés nem tartalmazza az

ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értékét, de az egyébként kiszámítható a szerződés rendelkezései alapján. Mivel a perbeli kölcsönszerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értékét, a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis.

[60] A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 1. pontjában kifejtette, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. Rámutatott, hogy e rendelkezés tisztességtelensége – a 13/93/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összhangban - csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó (a továbbiakban: fogyasztó) számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.

[61] A hitelező által a fogyasztónak minősülő adósnak adott tájékoztatásnak az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító általános szerződési feltétel érthetősége, világossága szempontjából van jelentősége, mert az ilyen általános szerződési feltétel tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha az a fogyasztó számára megfelelő tájékoztatás hiányában nem volt világos és érthető. A régi Ptk. 205. § (3) bekezdésében előírt általános tájékoztatási kötelezettséget a deviza alapú fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések esetében a perbeli kölcsönszerződés megkötésének időpontjában a Hpt. 203. § (4) bekezdése és (5) bekezdés a) pontja töltötték ki konkrét tartalommal.

[62] A Hpt. 203. § (4) bekezdése kimondja, hogy a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő, devizahitel nyújtására irányuló, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

[63] A Hpt. 203. § (5) bekezdés a) pontja szerint a (4) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[64] A periratokhoz csatolt, a felperesek jogelődje által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatból tényként állapítható meg, hogy az I. rendű alperes jogelődje írásban tájékoztatta a felperesek jogelődjét az árfolyamváltozás kockázatáról. Ebben felhívta a felperesi jogelőd figyelmét a kockázat fennállására, és kitért a kockázatnak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására is annak ismertetésével, hogy amikor a forint gyengül a svájci frankhoz képest, akkor a törlesztőrészlet növekszik.

[65] Az EUB azonban az árfolyamváltozás kockázatát a fogyasztóra hárító általános szerződési feltételek tisztességtelenségével foglalkozó, a 13/93/EGK Irányelv rendelkezéseit értelmező, a tagállami bíróságokra kötelező ítéleteiben (C-26/13., C-96/14., C-186/16., C-51/17.) többletkövetelményeket fogalmazott meg az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatással szemben a Hpt. 203. § (4) bekezdésében és (5) bekezdés a) pontjába foglalt előírásokhoz képest. Az EUB ítéleteiben kifejtett jogértelmezés szerint az árfolyam változás kockázatára vonatkozó tájékoztatás megfelelőségéhez nem elegendő, ha tájékoztatásból kitűnik, hogy a nemzeti fizetőeszköz leértékelődése esetén növekednek a törlesztőrészek, hanem a tájékoztatás alapján a fogyasztónak fel kell tudnia ismernie azt is, hogy az általa vállalt kockázatnak nincs felső korlátja, és hogy a korlátlan kockázat vállalásának melyek a reá háruló gazdasági következményei. A gazdasági következmények körében a fogyasztónak fel kell tudnia ismernie, hogy a nemzeti fizetőeszköz jelentős leértékelődése esetén nagymértékben terheesebbé válhat a számára a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének a teljesítése – kötelezettségének mértéke akár meghaladhatja a teljesítőképességét is. A megfelelő tájékoztatásnak ismertetnie kell azt a konkrét mechanizmust, hogy az árfolyamváltozás kockázata miként hat ki a fogyasztó szerződésben vállalt kötelezettségeire, ha pedig a fogyasztó kötelezettségeinek mértékét több tényező is befolyásolhatja, akkor ismertetni kell azt is, hogy e több tényező hogyan hat ki egymásra, és miként változtathatják meg külön-külön és együtt a fogyasztó kötelezettségeinek a mértékét.

[66] Az I. rendű alperes jogelődje által a felperesek jogelődjének a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a kölcsönszerződésben adott tájékoztatás nem ismerteti, hogy az árfolyam változása milyen módon hat ki az adós még fennálló, devizában nyilvántartott tőketartozásának az összegére, és bár rögzíti, hogy a devizakölcsönök kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja, nem tér ki arra, hogy külön a devizakamatok változása, illetve az árfolyamváltozás és a devizakamatok változása együttesen miként befolyásolják az adós fizetési kötelezettségének mértékét – az árfolyam és a devizakamat együttes kedvezőtlen változása kumulatíván növeli meg mind a törlesztőrészt, mind a fennmaradó tőketartozás összegét. Az I. rendű alperestől kapott tájékoztatás alapján a felperesek jogelődje nem volt abban a helyzetben, hogy reálisan fel tudja mérni az általa vállalt korlátlan árfolyamkockázat reá háruló tényleges gazdasági következményeit - azt, hogy az árfolyam kedvezőtlen alakulásának következményeként jelentősen, akár a többszörösére, a teljesítőképességét meghaladó mértékben megnövekedhet a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettsége. Így a felperesek jogelődje nem volt abban a helyzetben, hogy a kapott tájékoztatás alapján megfelelő ismeretek birtokában, kellően tájékozottan tudjon dönteni az árfolyamváltozás kockázatának a vállalásáról. Emiatt a felperesi jogelődnek adott tájékoztatás nem felel meg a közösségi jog EUB által megfogalmazott követelményeinek. Megfelelő tájékoztatás hiányában nem tekinthető érthetőnek és világosnak a perbeli kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító általános szerződési feltétele, ezért a 13/93/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében vizsgálható e feltétel tisztességtelensége. A kölcsönszerződés nem teszi lehetővé az adós számára az egyoldalúan és korlátlan mértékben reá hárított kockázat megszüntetését, mérséklését vagy más módon való kezelését, ezért a feltétel a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperesek jogelődjének a hátrányára állapítja meg a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. Emiatt a feltétel a régi Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen, és ebből az okból a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis. Mivel a tisztességtelensége miatt semmis szerződési feltétel a kölcsönszerződésben kikötött főszoolgáltatás összegét befolyásoló rendelkezés, a kölcsönszerződés nem teljesíthető a

tisztességtelen feltétel nélkül. Ennek a jogi következménye az, hogy a régi Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész kölcsönszerződés megdől.

[67] Ahhoz, hogy egy szerződés érvénytelen legyen, elegendő egyetlen érvénytelenségi ok is, azonban az érvénytelenség jogkövetkezménye a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése értelmében levonható a szerződés érvényessé nyilvánításával is. Ebben az esetben az érvényessé nyilvánított szerződés nem tartalmazhat érvénytelen rendelkezést, ezért a Fővárosi Ítéltábla szükségesnek látta, hogy állást foglaljon a felperesek által hivatkozott egyéb érvénytelenségi okokról is.

[68] Az elsőfokú bíróság a felperesek jogelődje és az I. rendű alperes jogelődje között létrejött szerződést tartalmazó okirat tartalma alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a szerződés nem befektetési szolgáltatás nyújtására irányul. A szerződésben az I. rendű alperes jogelődje arra vállalt kötelezettséget, hogy meghatározott pénzüsszeget bocsát a felperesi jogelőd rendelkezésére, a felperesek jogelődje pedig arra, hogy a pénzt visszafizeti a szerződésben meghatározott feltételek szerint. Ennek a tartalomnak az alapján az elsőfokú bíróság helyesen minősítette a szerződést a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésében körülírt kölcsönszerződésnek, és helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a szerződés nem színlelt, és nem érvénytelen a régi Ptk. 207. § (6) bekezdésében írt okból. Helyesen vonta le azt a következtetést is, hogy a szerződés nem leplez befektetési szerződést, és alappal mellőzte a felperesek befektetési szerződéssel kapcsolatos jogi érveinek érdemi elbírálását. A Fővárosi Ítéltábla itt mutat rá arra, hogy a Kúria a 6/2013. Polgári jogegységi határozatának 2. pontjában kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik jogszabályba, nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölsbe, nem uzsorás szerződés, nem irányul lehetetlen szolgáltatásra és nem színlelt szerződés.

[69] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalmazza a szerződés tárgyát – a kölcsön összegét forintban, és a kölcsön visszafizetésének a feltételeit. A szerződés tartalmazza a törlesztőrészletek számát, forintban kifejezett összegét, és esedékessé válásának időpontját is. Az elsőfokú bíróság azzal kapcsolatban, hogy a kölcsönszerződés nem tünteti fel a folyósított kölcsön és a törlesztőrészletek svájci frankban kifejezett összegét, helyesen alkalmazta az 1/2016. Polgári jogegységi határozatot. A felperesek hivatkoztak arra, hogy a kölcsönszerződésből nem állapítható meg a kölcsön és a törlesztőrészletek átváltási árfolyama, ezért nem számítható ki egyértelműen a kölcsön és a törlesztőrészletek svájci frankban kifejezett összege. A 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 3. § (1) bekezdése semmissé nyilvánította azokat a szerződési feltételeket, amelyek lehetőséget adtak arra, hogy a hitelezők eltérő átváltási árfolyamot alkalmazzanak a törlesztőrészletek teljesítésekor, mint a kölcsön folyósításakor. A DH1 törvény 3. § (2) bekezdése a különmemű árfolyamok helyett kötelezően az MNB hivatalos devizaárfolyam alkalmazását rendelte el mind a kölcsön folyósításakor, mind a törlesztőrészletek teljesítésekor, mégpedig a szerződés megkötésének időpontjától. E törvényi rendelkezés alapján lehet tudni, hogy milyen árfolyamot kell alkalmazni a folyósított kölcsön és a törlesztőrészletek svájci frankra történő átváltásakor. Mivel az átváltási árfolyam ismeretében mind a folyósított kölcsön, mind a törlesztőrészletek összege pontosan és egyértelműen meghatározható a kölcsönszerződés rendelkezései alapján, a Hpt. 213. § (1)

bekezdés a) és e) pontjaiban megfogalmazott tartalmi hiányosságok miatt nem minősíthető érvénytelennek a kölcsönszerződés.

[70] A kölcsönszerződés III. pontja tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót. A Kúria 6/2021. Polgári jogegységi határozatában kimondta, hogy a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót egyáltalán nem tartalmazza. Ennek alapján nem eredményezi a kölcsönszerződés érvénytelenségét, ha a THM meghatározására nem az erre irányadó jogszabálynak megfelelően, vagy más okból tévesen került sor, és – mivel a Hpt. nem köti a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések érvényességét a THM meghatározása során alkalmazott számítás bemutatásához – nem eredményezi az ilyen szerződés érvénytelenségét az sem, ha az nem tartalmazza a THM kiszámításának a módját, levezetését.

[71] Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a szerződés érvénytelenségét kizárólag olyan körülmény válthatja ki, amely már a szerződés megkötésének az időpontjában is fennállt. A Kúria a 6/2013. Polgári jogegységi határozatban kifejezetten a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatban mondta ki, hogy a szerződési terheknek a szerződés megkötését követő - előre nem látható - egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető, tekintettel arra, hogy az érvénytelenségi oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia. Erre figyelemmel nem eredményezi a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét sem az, hogy az I. rendű alperes nem változtatta a szerződést annak megkötése után forint alapúvá, amikor a szerződés teljesítése jelentősen terheesebbé vált az adós számára, sem az, hogy az adós egy idő után már nem volt képes teljesíteni a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit. A Fővárosi Ítéltábla itt emeli ki, hogy a kötelezett teljesítőképességének hiánya vagy elvesztése miatt – különösen pénzbeli szolgáltatás esetén - a szerződés nem irányul lehetetlen szolgáltatásra, és ebből az okból a teljesítés lehetetlenné válása sem állapítható meg.

[72] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 213. § (2) és (3) bekezdésének alkalmazásával rész- és közbenső ítéletet hozott, amellyel a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet a II. rendű alperessel szemben elutasító és a felpereseket a II. rendű alperes részére elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező rendelkezéseit helybenhagyta, a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését megváltoztatta, és megállapította a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét. Az érvénytelenség jogkövetkezményeit az elsőfokú bíróságnak kell levonnia, ebből a célból a per iratait a Pp. 253. § (4) bekezdése alapján visszaküldi az elsőfokú bíróságnak. Mivel a felperesek és az I. rendű alperes viszonyában a felek pernyertességének, illetve pervesztességének aránya az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásától függ, a Fővárosi Ítéltábla mellőzte a felpereseket az I. rendű alperes részére elsőfokú perköltség fizetésére és a kereseti illeték viselésére kötelező ítéleti rendelkezéseket.

[73] A Fővárosi Ítéltábla határozatának jellegére figyelemmel a felperesek és az I. rendű alperes viszonyában nem határozott a másodfokú perköltség viseléséről, hanem csak megállapította a felperesek és az I. rendű alperes másodfokú perköltségének összegét.

[74] A II. rendű alperesnek a másodfokú eljárásban nem merült fel perköltsége, ezért annak viseléséről nem kellett határozni.

Budapest, 2023. szeptember 19.

Dr. Lente Sándor s.k.

a tanács elnöke

Dr. Csóka István s.k.

bíró

Dr. Vasady Loránt Zsolt s.k.

bíró